

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 3. 12. 2025

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0144/SO/2025

Programová služba: Dvojka

Vysielateľ: Slovenská televízia a rozhlas

Číslo autorizácie vysielania: AT/23

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 1 zloženom z predsedu senátu Adama Valčeka a členov senátu Mgr. Ondreja Krivúša a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0144/SO/2025 smerujúci voči vysielaniu televíznej programovej služby Dvojka verejnoprávneho vysielateľa Slovenská televízia a rozhlas a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 16 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia.

T: 15. 12. 2025

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 3. 12. 2025

Podnet na preverenie č. 0144/SO/2025 zaevidovaný dňa 19. 9. 2025

Podávateľ: fyzická osoba

Predmet podnetu: *Do kríža*

Deň a čas vysielania: 17. 9. 2025 22:02 hod.

Programová služba: Dvojka

Vysielateľ: Slovenská televízia a rozhlas

Číslo autorizácie: AT/23

Dátum: 26. 11. 2025

OBSAH PODNETU:

„Chcel by som podať podnet, týkajúci sa relácie „Do kríža“, ktorá bola odvysielaná dňa 17.9.2025 na televíznej stanici RTVS 2 pod sugestívnym názvom „Možno spojiť atentát na Charlesa Kirka s progresivizmom?“ a v ktorej moderátor Daniška v úvode relácie cca v čase 00:59 hovorí, že sa „budeme rozprávať o vzťahu vraždenia a progresivizmu, to je tá spoločná črta medzi americkou a našou spoločnou debatou“.

Domnievam sa, že ide obsahovo o vysielanie v rozpore s podmienkami autorizácie alebo licencie na vysielanie, najmä v otázke etiky.

Uvedená relácia, a spôsob prezentácie riadeným moderátorom (ktorý musel byť schválený dramaturgom RTVS a vysielateľom) absolútne neprijateľné spájanie regulérneho politického smeru s atentátom a vraždami, navyše absolútne nepotvrdené vyšetrovaním, ktoré ešte len prebieha (ak hovoríme o atentáte v USA). Ide o snahu sugestívne kriminalizovať politický smer na Slovensku a konkrétne politické strany, ktoré tento politický smer v súlade so zákonmi SR presadzujú. Zároveň ide o zjavnú snahu sugestívne prepojiť atentát na premiéra SR s politickými stranami, ktoré hovoria o progresívnom liberalizme v SR, čo ako ukazuje doteraz súdne pojednávanie, je úplne vymyslená vec, ktorá nemá s realitou nič spoločné. V podaní moderátora Danišku a celej relácie ide jednoznačne o rozsievanie nenávisť v spoločnosti, ktorému STVR asistuje.

Som hlboko presvedčený, že táto relácia a prejav moderátora Danišku je v rozpore s podmienkami autorizácie alebo licencie na vysielanie, ako aj internými pravidlami a smernicami RTVS.

<https://www.stvr.sk/televizia/archiv/15289#77>

S pozdravom, ...“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 8 ods. 4: „Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.“

§ 25 písm. b): „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

§ 61 ods. 1 písm. c): „Obsahová služba, ktorú poskytuje vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, musí rešpektovať ľudskú dôstojnosť, najmä nesmie
c) propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať násilie alebo nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, narodenia, národného alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Monitorovaním záznamu vysielania programovej služby Dvojka bolo zistené, že dňa 17. septembra 2025 o cca 22:02 hod. bol odvysielaný diskusný program *Do kríža*. Relácia mala charakter publicisticko-diskusného formátu vedeného moderátorom Jaroslavom Daniškom a zúčastnili sa jej traja hostia:

- Jozef Šupa, katolícky kňaz, plukovník US Air Force
- Peter Horák, profesor matematiky pôsobiaci v USA
- Boris Zala, filozof, pedagóg a bývalý politik

Namietaný program vzhľadom na jeho obsah a charakter považujeme v zmysle definície § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. za program aktuálnej publicistiky. Prítomní hostia diskutovali o aktuálnej téme tých dní, vražde amerického konzervatívneho aktivistu Charlesa Kirka. Program sme preto posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., t. j. či vysielateľ zabezpečil objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky.

Taktiež sme program posudzovali podľa § 61 ods. 1 písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z., kde sme zisťovali, či v diskusnej relácii nezazneli názory, ktoré by znevažovali, alebo hanobili ľudí na základe politického či iného zmyšľania.

Pozn. Kancelárie Rady: V súvislosti s posúdením namietaného obsahu z hľadiska ustanovení týkajúcich sa ochrany ľudskej dôstojnosti (§ 61 zákona č. 264/2022 Z. z.) sme podnet **nepostupovali Asociácii na ochranu novinárskej etiky v Slovenskej republike**, ktorá ako samoregulačný orgán uskutočňuje v danej oblasti výkon dohľadu nad dodržiavaním povinností zákona č. 264/2022 Z. z. Dôvodom je skutočnosť, že vysielateľ **STVR nie je signatárom** Opčného protokolu k Etickému kódexu novinára o ochrane ľudskej dôstojnosti, ľudskosti a maloletých.

K § 25 zákona č. 264/2022 Z. z.

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

Hlavnou témou relácie bola vražda amerického konzervatívneho aktivistu Charlieho Kirka a otázka, či existuje súvislosť medzi progresivizmom a násilím v spoločnosti. Atentát sa stal 10. septembra 2025 v meste Orem v americkom štáte Utah, počas Kirkovej prezentácie na kampuse Utah Valley University. Relácia *Do križa* niesla podtitul: „*Možno spojiť atentát na Charlesa Kirka s progresivizmom?*“

Moderátor v úvode relácie uviedol, cit.: „...a my si cez túto osobnosť, cez túto vraždu povieme niečo o súčasnej Amerike, o vzťahu vraždenia a progresivizmu. To je tá spoločná črta medzi americkou a našou debatou.“ Moderátor teda použil formuláciu, ktorá mohla pôsobiť konštatujúco, nie hypoteticky, a naznačovala existenciu príčinného vzťahu medzi progresivizmom a vraždením ešte predtým, než boli predstavené argumenty či protinázory. V priebehu relácie však bolo zrejmé, že ide o publicistickú diskusiu, v ktorej boli jednotlivé hodnotenia prezentované ako subjektívne postoje hostí, pričom zazneli rôzne názorové stanoviská týkajúce sa spoločenských, náboženských a ideologických aspektov.

Moderátor po privítaní hostí pokračoval a položil otázku, cit.: „Poprosím každého z vás, povedzte, čím bol pre Ameriku Charlie Kirk a čo jeho vražda znamená?“ Katolícky kňaz Jozef Šupa reagoval, že Charlesa Kirka predtým vôbec nepoznal, no po jeho vražde sa zoznámil s jeho aktivitami a konzervatívnymi názormi. Uviedol tiež, že vďaka Charlesovi Kirkovi začali v Amerike mladí ľudia opäť chodiť do kostolov, čo podložil štatistickými údajmi. Ďalší hosť, profesor matematiky Peter Horák, o Charlesovi Kirkovi povedal, že to bol človek, ktorý si dal za cieľ vrátiť diskusiu na univerzity. Poukázal aj na americké médiá, ktoré po vražde Charlesa Kirka zaujali odmietavý a sústrastný postoj, avšak niektoré z nich prezentovali myšlienku, že Kirk vo svojich prejavoch používal nenávistné výroky, a teda že tieto postoje potom plodia nenávistné činy, cit.: „...NBC, čo je doľava zameraná televízna stanica. V momente, keď tam prišla správa o atentáte na Charlieho Kirka, tak bol tam Matthew Dob, nie Daub, ktorý v prvom momente povedal: no my vlastne nevieme, čo sa stalo. Možno nejaký jeho nasledovateľ. Alebo ten nasledovateľ od radosti vystrelil do vzduchu a trafil ho. A na čo už dodal, hate, nenávistné

myšlienky plodia nenávistnú rétoriku a nenávistná rétorika plodí nenávistné činy. Tým vlastne povedal, Kirk si je sám na vine.“

V diskusii následne dostal slovo filozof a bývalý politik Boris Zala, ktorý uviedol, že nebude charakterizovať politickú situáciu v Amerike ani názory Charlesa Kirka. Dodal, že pri pohľade do histórie je zrejmé, že spoločenstvo alebo ideový prúd, na ktorého strane bol spáchaný zločin, bude túto situáciu využívať vo svoj prospech a na propagáciu vlastných myšlienok. Zároveň upozornil na problém benevolentných zákonov o držaní zbraní, ktoré sú v Amerike veľmi rozšírené. Na to mu oponoval katolícky kňaz Jozef Šupa, ktorý uviedol, že zbrane samy o sebe nezabíjajú, ale zabíjajú ľudia prostredníctvom zbraní, a teda problém nie je v zbraniach, ale v ľuďoch, ktorí stratili hodnoty. Boris Zala reagoval, že keby v Spojených štátoch nebolo toľko držiteľov zbraní, nebolo by ani toľko vražd, pretože väčšina týchto ľudí by nemohla konať bezhlavo alebo v afekte so zbraňou v ruke. Profesor matematiky Peter Horák svoje postoje dopĺňal štatistikami a citátmi, na čo mu Boris Zala vo viacerých prípadoch oponoval a vyvracal jeho tvrdenia, pričom tiež poznamenal, cit.: „*Pekne je vidieť na tom, ako si vyberiete, precízne, síce citujete, ale precízne si vyberiete z tých výrokov tie, ktoré sa hodia.“*

Diskusia pokračovala v duchu, keď si obe strany obhajovali svoje postoje. Profesor Peter Horák obhajoval Kirkove názory namierené napríklad proti transrodovým ľuďom a dotkol sa aj témy potratov. Povedal, že taktika progresívcov spočíva v tom, že ak sa im niečo nepáči, okamžite to označia ako nenávistné reči (angl. hateful speech). Na to Boris Zala reagoval, že táto terminológia („hate“, „hateful“) k nám prišla z Ameriky a je pre Európanov relatívne nová. Uviedol, že sám uprednostňuje konštruktívnu diskusiu. Moderátor Daniška sa ho následne spýtal, či si myslí, že Kirk šíril nenávisť. Zala odpovedal, že takto neuvažuje a ľudí neoznačuje pojmami ako „nenávisť“. Podľa neho mal Kirk iba iný názor, na čo má každý človek právo. Moderátor sa ďalej pýtal, či teda ľudia, ktorí vraždu označujú za niečo, za čo si Kirk sám môže, vlastne nehovoria, že je legitímne strieľať na ľudí s takýmto názorom. Zala odpovedal, že takéto myšlienkové tendencie sú prítomné na oboch stranách názorového spektra.

V ďalšej časti diskusie sa moderátor snažil diskutujúcich priviesť k odpovediam na nosnú otázku relácie, cit.: „*No, spýtam sa vás. Amerika teraz po tej vražde veľmi vášnivo diskutuje o tom, do akej miery to súvisí s tým progresivizmom, s tým myslením, s tou ideológiou progresivizmu. My sme tú debatu absolvovali po atentáte na Roberta Fica. Čo si myslíte, aká je spojitosť medzi tou ideológiou progresivizmu, ktorá často vidí v tom oponentovi niekoho, kto šíri nenávisť a vraždením?“*

Katolícky kňaz Jozef Šupa vyslovil názor, že podľa neho v Amerike ľudia stratili orientáciu. Nekonajú podľa hodnôt, ale podľa emócií, čo považuje za chybu. Charles Kirk podľa neho ľuďom ukazoval, ako sa vrátiť k tradičným hodnotám kresťanstva, a to bol podľa Jozefa Šupu jeho najväčší prínos — že navracal ľudí k viere. Profesor matematiky Peter Horák k téme novej spojitosti vraždy s progresívnou ideológiou uviedol, že tieto dve veci je ťažké priamo spájať, no podľa neho progresívcovia na univerzitách zničili diskusiu a priniesli na akademickú pôdu nenávisť. Charlie Kirk podľa neho nikdy nepovzbudzoval k násiliu. Na to mu Boris Zala oponoval štatistikou, podľa ktorej majú najviac trestných činov v Spojených štátoch na svedomí priaznivci krajnej pravice. Diskutujúci reagovali tým, že štatistiky sa dajú prispôbovať vlastným zámerom a argumentačne prekrúcať.

Moderátor v relácii otvoril aj tému konfliktu medzi Izraelom a Hamasom a uviedol, že na amerických univerzitách silnejú nálady proti podpore Izraela a na podporu Palestíny. Peter Horák potvrdil, že tieto tendencie možno na univerzitách pozorovať. Diskutujúci sa zhodli, že časť mladých ľudí, ktorá je v podpore Palestíny najaktívnejšia, nemusí pochádzať z akademického prostredia, ale môže ísť o ľudí „z ulice“, ktorí sa do univerzitných zhromaždení iba infiltrovali. Jozef Šupa k tomu dodal, že aj v tomto konflikte je badať, ako sa v spoločnosti vytrácajú hodnoty, čo označil za prejav utilitarizmu.

Moderátor v závere relácie položil otázku, cit.: „*Myslíte si, že tá vražda vypovedá o tom, že dochádza k zmene, že ten progresivizmus americký dostal, tie hodnoty, ktoré ten Kirk polemicky s nimi polemizoval, dostal, že už je v úpadku. Že končí?“* Peter Horák odpovedal, že podľa neho je progresívna ideológia v úpadku a postupne sa rozplynie. Boris Zala nesúhlasil a uviedol, že progresívna ideológia je

súčasťou politického spektra a o jej sile rozhodnú voľby. Jozef Šupa uzavrel diskusiu úvahou, že podľa neho sa Amerika vráti k svojim tradičným kresťanským hodnotám, aby prežila. Moderátor následne diskusiu ukončil a rozlúčil sa s hosťami.

Ako z monitoringu programu vyplynulo, vyvažujúcim prvkom diskusie bola názorová oponentúra Borisa Zalu. Napr. v rámci úvodnej tézy diskusie týkajúcej sa spájania progresivizmu s násilím uviedol, cit.: „*Ak sa niečo podobné stane a je to kdekoľvek na svete, tak samozrejme tie verejné a politické sily, ktoré stoja za tým človekom, ktorý sa stal obeťou, tak samozrejme budú z toho vytvárať politickú zbraň.*“ Alebo, v rámci atentátu na Charlesa Kirka povedal, že ľudia, ktorí s ním nesympatizovali, mohli byť aj odporcovia zbraní. Tvrdil, že v Spojených štátoch amerických je podľa neho najväčší problém práve počet legálne držaných zbraní, čo je podporené benevolentnými zákonmi o zbraniach, cit.: „*To môžu byť napríklad aj odporcovia zbraní, kde Kirk presadzoval to, že je to základné americké právo a všetky obeť za to stoja, aby sme si toto právo na zbraň zachovali. No a tí, ktorí sú proti tomu, aby zbraň bola niečo, čo je základnou výbavou amerického občana, pokladali toto za provokatívne a nenávisťné voči tým, ktorí bojovali proti tomu, aby zbrane neboli súčasťou americkej scény. A nehovoriac o tom, čo si mysleli napríklad rodičia stoviek a stoviek detí, ktoré na amerických školách fanatici rôzneho druhu postrelávajú len preto, že môžu vlastniť zbraň.*“

Ako ďalší príklad oponentúry Borisa Zalu môžeme spomenúť reakciu na diskutujúceho matematika Petra Horáka, ktorý povedal, že už dva dni po atentáte profesor Harvardovej univerzity prehlasoval, že za atentátom stojí zástanca hnutia MAGA. Na to mu Boris Zala oponoval, cit.: „*Donald Trump, prezident Spojených štátov amerických, okamžite povedal, že to bol útok radikálnej ľavice a že urobí všetko preto, aby radikálna ľavica v Amerike nemala miesto.*“

V prípade výroku kňaza Jozefa Šupu, cit.: „*Jeho smrť je jako trošičku, jako umučení Krista. To úplně udělalo takovou reakci, že krev mučedníků je semeno nových lidí. Tak to je úžasné, co se lidi začali zajímat o tom jaké jsou ty jejich hodnoty a tak dále. Moc mně to potěšilo, že tá generace Z začíná přemýšlet o tom, proč jsem tady, na co, jaký to má smysl a tak dále.*“ zas Boris Zala zareagoval, cit.: „*Keby som povedzme reagoval, reagoval na kolegu, ten hneď to postavil do euforickej podoby, že to bol úžasný, úžasný človek, že zvýšil počet ľudí, ktorí chodia do kostola. No chodenie počtu ľudí do kostola ešte nie je tou hodnotou, pretože ide o to, že čo v tom kostole sa deje a aké hodnoty sa v tom kostole presadzujú. Čo všetko tam človek zistí. Čiže to je trošičku, trošičku zložitejšie.*“

Celkovo možno skonštatovať, že relácia sa niesla v konfrontačnom, avšak konštruktívnom duchu. V diskusii bolo možné identifikovať zastúpenie dvoch názorových skupín, konzervatívnej i liberálnej. Divák mal sprostredkované rôzne postoje hostí a mohol si tak vytvoriť svoj vlastný názor. V priebehu relácie bol zabezpečený pluralitný priestor pre odlišné názory, vrátane jasnej oponentúry a kritických reakcií na ústredný rámec diskusie. Moderátor vystupoval korektne voči všetkým hosťom, aj keď miestami bolo možné vnímať jeho hodnotovú náklonnosť ku konzervatívnej ideológii; táto skutočnosť však neprekročila hranice, ktoré by narušili objektivnosť programu ako celku.

Domnievame sa, že odvysielaním programu *Do kríža* nedošlo k porušeniu ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

K možnému porušeniu ustanovenia § 61 ods. 1 písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z.:

Podľa podávateľa moderátor diskusie svojimi názormi šíril nenávisť, cit.: „*V podaní moderátora Danišku a celej relácie ide jednoznačne o rozsievanie nenávisťi v spoločnosti, ktorému STVR asistuje.*“

Predmetné vysielanie sme z tohto dôvodu posudzovali aj podľa príslušného ustanovenia.

Podľa § 61 ods. 1 písm. c) *propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať násilie alebo nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, majetku, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej*

orientácie, narodenia, národného alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, štátnej príslušnosti, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.

Ako vyplýva z prepisu, hostia programu, ako aj moderátor vyjadrovali svoje názory korektne a slušne. V ich vyjadreniach sme nezaznamenali nabádanie k násiliu, alebo hanobeniu názorových protistrán či skupín. Sme toho názoru, že cieľom diskusie bolo poskytnúť komplexnú informáciu o dôvodoch vraždy amerického konzervatívneho aktivistu Charlesa Kirka a hľadanie príčin, prečo sa táto vražda v Spojených štátoch amerických udiala práve v tomto čase, kedy je v Spojených štátoch amerických citeľný a v mnohých prípadoch nezmieriteľný názorový rozkol medzi Republikánmi a Demokratmi. V danom kontexte preto konštatujeme, že vo vstupoch moderátora ani vo vyjadreniach diskutujúcich hostí sme nezaznamenali vyjadrenia takého charakteru, ktoré by bolo možné považovať za propagovanie či podnecovanie k násiliu v zmysle ustanovenia § 61 ods. 1 písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z.

Domnievame sa, že odvysielaním programu *Do kríža* nedošlo k porušeniu ustanovenia **§ 61 ods. 1 písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z.**

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ programovej služby Dvojka odvysielaním programu *Do kríža* zo dňa 17. 9. 2025 **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) ani § 61 ods. 1 písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0144/SO/2025)

Monitorované vysielanie: *Do kríža*

Deň vysielania: 17. 9. 2025

Čas vysielania: 22:02 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

- 21:59:51 – záver dokumentárneho filmu
- 22:01:25 – grafický predel s označením programovej služby Dvojka
- 22:01:31 – upútavka na programy
- 22:02:43 – grafický predel s označením programovej služby Dvojka
- 22:02:49 – Zvučka programu *Do kríža*
- 22:03:02 – Program *Do kríža*

Jaroslav Daniška, moderátor: „Dobrý večer. Vitajte pri diskusnej relácii *Do kríža*. Dnes venovanej téme, ktorá je na pohľad výsostne americká, ale myslím si, že je aj slovenská, že sa týka niečím aj nás. Napokon, o veľmi podobných veciach sme nedávno diskutovali aj na Slovensku, ale dnes teda bude hlavnou témou Američan Charles Kirk, Charlie Kirk, ako sa predstavoval, ako ho v Amerike familiárne volali. Veľmi vplyvný, zaujímavý, mladý americký aktivista, ktorý bol minulý týždeň zavraždený. Tento týždeň v nedeľu bude mať pohreb a my si cez túto osobnosť a cez tú vraždu povieme niečo o súčasnej Amerike, o vzťahu vraždenia a progresizmu. To je tá spoločná črta medzi americkou a našou debatou. A k tejto vážnej téme prišli hovoriť traja páni, ktorí sa jej, každý z iného uhla pohľadu, venujú. Pán Jozef Šupa je plukovník americkej armády, amerického letectva a katolícky kňaz. Vitajte.“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Ďakujem.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Dlhé roky, desaťročia ste žili v Amerike. Teraz?“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Šedesát rokov.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Šesťdesiat rokov. Teraz dôchodok trávite na Slovensku, ale Ameriku máte zažitú.“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Tak ja pendluju medzi Amerikou, lebo ja nechcu umrieť v Americe, nebo mám rodinu v Česku i na Slovensku, takže pendluju každé dva mesiace do Ameriky a zpátky.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Pán profesor Peter Horák je profesorom matematiky v štáte Washington. Na tej opačnej strane, na tej ázijskej strane Ameriky, kde na univerzity vo Washingtone, kde učí matematiku. A keďže my sa poznáme, tak si budeme tykať. Tak prosím o pochopenie divákov. Vitaj Peter.“

Peter Horák, profesor matematiky: „Ďakujem.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „A pán Boris Zala je filozof, pedagóg, bývalý poslanec európskeho aj slovenského parlamentu, ktorý práve dnes poslal do tlače svoju novú knihu, ktorá sa venuje téme fašizmu. Vitajte.“

Boris Zala, filozof: „Ďakujem pekne.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Charles Kirk. Charles Kirk bol 31 ročný mladý Američan s veľmi vycibreným talentom pre polemiku a debatu. Obchádzal americké univerzity, kde zvolával mladých ľudí, aby s ním diskutovali. Preferoval tých, ktorí s ním nesúhlasili, aby s ním debatovali. Bol to konzervatívny aktivista. Veľmi výrazne pomohol k víťazstvu Donalda Trumpa v tých minuloročných voľbách. Keď bol v predvečer 11. septembra zavraždený, tak Amerika, bola to centrálna téma. Diali sa veci, ktoré sa inokedy nedejú. Na CNN dokonca o jeho smrti debatovali traja konzervatívni ľudia. Veľmi nevyvážená vec a v liberálnej televízii si to nepamätám, že by sa to stalo. Ale venoval sa mu americký prezident, americký viceprezident. Vyvolalo to vlnu reakcií. Smutných, solidarizujúcich sa, ale aj ostro nesúhlasných. Poprosím každého z vás, povedzte, čím bol pre Ameriku Charlie Kirk a čo jeho vražda znamená?“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „No, já jsem se bohužel seznámil s Charles Kirk jenom když on byl zavraždený. Ja síce sleduji, co se deje v Americe, hlavne z cirkevné stránky a sledujú všeho co dělá St. Paul Biblical Center, co dělá Bishop Barron a co dělá Matthew Kelly. Ale o tomto mladém muži jsem vůbec nic nevěděl. Tak jsem se začal o to zaujímat, protože jsem dostal spoustu emailů od lidí z farností, kde jsem působil. A ptali se mně na mou reakci. Ta reakce byla taková, že jsem se začal zajímat, kto to vlastne je a co dělá. A našel jsem strašnou spoustu velmi povzbudivých věcí, které mě příjemně překvapili, protože jsem už skládal ruce nad Amerikou, nebo tá situace v Americe šla od špatného do horšího. No a tak jsem byl velmi rád, že jsem dostal tak trochu povědomí o tom, kto tento úžasný člověk byl.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „A teda?“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „No myslím, že to byl jeden z mnoha, z mála, myslím jediný člověk, ktorý skutočne oslovil to, čemu se říká generace Z. Od narození 1993 a 20 - 12. Zaujímavé je, že (nie je rozumieť) Bishop Barronon měli o něm takovou krásnou reakcii, relaci a ukazovali tam jak se změnila situace, od té doby co začal působit. V roce dvanáct, 20 – 14 do kostelů, do jakékoli cirkve chodilo jen asi 4% těch mladých lidí z té generace Z. 20 – 24, 16%. A nejzajímavější na tom je to, že poměr medzi mladými muži a ženami je, že bylo o 9% víc mužů, ktorí chodejí do kostela. To mě velmi překvapilo, že normálne to býva obyčajně obráceně, tak jsem byl velmi potešený. Ta jeho, jeho smrt je jako trošičku jako umučení Krista. To úplne udělalo takovou reakci, že krev mučedníků je semeno nových lidí. Tak to je něco úžasné, co se lidi začali zajímat o tom jaké jsou ty jejich hodnoty a tak dále. Moc mně to potěšilo, že tá generace Z začíná přemýšlet o tom, proč jsem tady, na co, jaký to má smysl a tak dále.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „On bol teda veľmi aktívny na rôznych tých debatách, podcastoch, kadečo a raz dostal otázku, že čím by chcel byť zapamätaný a povedal, že ako bojovník za vieru. Čiže to je prvá charakteristika. Peter Horák, kým bol a čo znamená tá vražda?“

Peter Horák, profesor: „Ja začnem z iného konca. Z univerzitného prostredia. Aj kvôli tomu, lebo Charlie Kirk upriamil svoje aktivity na univerzitné prostredie. V univerzitnom prostredí odjakživa boli hlavné piliere: sloboda slova, civilná diskusia a kritické myslenie. Pod vplyvom, pod vplyvom progresívcov sa táto situácia dramaticky zmenila a Charlie Kirk bral ako svoje poslanie zmeniť, navrátiť univerzity ku svojmu pôvodnému účelu. On aj rád hovoril. Pripomínal to okridlené heslo, výrok Jean Jacques Russoa: Pane, nesúhlasím s vami, ale urobím všetko, aby ste svoj názor mohol hlásať.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Voltaire, Voltaire.“

Peter Horák, profesor: „To bol Voltaire?“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Pripisované Voltaireovi, ale kto vie kto pôvodne.“

Peter Horák, profesor: „Tak to sa hanbím. To som ušiel. Ale ja som matematik, takže...“

Jaroslav Daniška, moderátor: „To je...to nie je podstatné.“

Peter Horák, profesor: „A Charlie Kirk nebol, nebol vizionár, ako Martin Luther King. On nehovoril kam má Amerika ísť. On si za cieľ dal vrátiť diskusiu na univerzity. A ako si už spomínal, on to robil tak, že v prvom rade chcel diskutovať s ľuďmi, ktorí s ním nesúhlasili a on ich chcel presvedčiť argumentami. Nikdy nešíril, nešíril, prepáčte, hate, nikdy nešíril nenávisť. Nevyvolával k násiliu a postupom času bol katalyzátorom toho hnutia a v posledných rokoch je na jeho sociálnych stránkach a jeho podcasty sledovalo 42 miliónov ľudí. Tým samozrejme získal vážny vplyv na mladých. Zásadný vplyv na mladých ľudí a to, či závažne ovplyvnil voľby, to sa nikdy nedozvieme, ale určite nejaký vplyv to malo. No ale keďže bol tak dobrý, mal toľko nasledovateľov. Druhá stránka bola, že mal ľudí, ktorí ho veľmi nemali radi. No a to bol, na to doplatil. A keď hovoríme o reakciách na jeho smrť, asi sa k tomu dostaneme. Ale ja by som si teraz dovoľil jednu..., NBC, čo je doľava zameraná, doľava zameraná televízna televízna stanica. V momente, keď tam prišla správa o atentáte, na Charlieho Kirka, tak bol tam Mathew Dob, nie Daup, Mathew Daup, ktorý v prvom momente povedal: no my vlastne nevieme, čo sa stalo. Možno nejaký jeho nasledovateľ, alebo ten nasledovateľ od radosti vystrelil do vzduchu a trafil ho. A na čo už dodal, hate, nenávisťné myšlienky plodia nenávisťnú rétoriku a nenávisťná rétorika plodí nenávisťné činy. Tým vlastne povedal, Kirk si je sám na vine. A čo ma veľmi potešilo bolo, že NBC, hoci je tak doľava a kde v podstate všetko negatívne, čo sa povie na Republikánov, je v poriadku, tak ho ešte v ten deň, dostal padáka, ho vyhodili. Aj na nich to bolo príliš silné.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „K tomu vplyvu len dodám vetu, že keď po jeho smrti JD Vance, ktorý bol jeho priateľ. Americký viceprezident, robil akoby jeho vysielanie relácie z Bieleho domu, tak povedal, že každý v Bielom dome mu za niečo vďačí. Pán docent Boris Zala bude mať iný názor. Čo znamená, čo znamená? Čo znamenala? Čo znamenal a čo znamená jeho smrť? Čo znamenalo jeho myslenie a tá vražda?“

Boris Zala, filozof: „Ja to trošku možno trochu obrátim a nadvižem aj teda, čo kolegovia diskutujúci teda hovorili. Pozrite ja Kirka a jeho názory, alebo povedzme bezprostrednú situáciu Spojených štátov nebudem, nebudem charakterizovať. Ale poviem jeden všeobecný jav. Ak sa niečo podobné stane a je to kdekoľvek na svete, tak samozrejme tie verejné a politické sily, ktorých, ktoré stoja za tým človekom, ktorý sa stal obeťou, tak samozrejme to budú z toho vytvárať politickú zbraň. To je bežná skúsenosť, ktorú si môžete pozrieť nie za posledných 100 rokov, ale za posledných 300 rokov. Každá takáto vražda je využitá tou stranou, ktorej obeťou bol, bol ten príslušný človek. Tak to použije ako svoj, svoj nástroj na propagáciu teda svojich, svojich, svojich vecí a svojich názorov. Čiže to je všeobecný jav, je to bežné. Anglicky sa povie weaponising, tej tej situácii. Čiže sa spolitizuje a využije sa samozrejme v ten svoj prospech a na podporu. Keby som povedzme reagoval, reagoval tuto na kolegu, ten hneď to postavil do euforickej podoby, že to bol úžasný, úžasný človek, že zvýšil počet ľudí, ktorí chodia do kostola. No chodenie počtu ľudí do kostola ešte nie je tou hodnotou, pretože ide o to, že čo v tom kostole sa deje a aké hodnoty sa v tom kostole presadzujú. Čo všetko tam človek, človek zistí. Čiže to je trošičku, trošičku zložitejšie. A upozorním teda zase na margo toho, čo hovorí tuto pán kolega Horák z toho akademického prostredia. No áno, on zápasil proti nenávisti z toho jeho uhlu pohľadu. Ale pre tých, ktorí mali iný názor a iné videnie sveta, boli jeho názory nenávisťného charakteru, pretože útočil na isté skupiny ľudí, na isté názory. A to nemusia byť len povedzme transrodoví ľudia, alebo LGBT komunita. To môžu byť napríklad aj odporcovia zbraní, kde Kirk presadzoval to, že je to základné americké právo a všetky obeť za to stoja, aby sme si toto právo na zbraň zachovali. No a tí, ktorí sú proti tomu, aby zbraň bola niečo, čo je základnou výbavou amerického občana, tak títo pokladali ako za provokatívne, nenávisťné voči tým, ktorí bojovali proti tomu, aby tie zbrane neboli súčasťou americkej scény. A nehovoriac o tom, čo si mysleli napríklad rodičia stoviek a stoviek detí, ktoré na amerických školách fanatici rôzneho druhu postrieľajú len preto, že môžu vlastniť zbraň. Takže tie uhly pohľadu môžu byť rozdielne.“

Peter Horák, profesor: „Môžem doplniť?“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Nech sa páči.“

Peter Horák, profesor: „Priamo nadviažem na vás. Je dosť častá taktika progresívcov, že ak povieť niečo, čo sa im nepáči, tak automaticky to volajú hatefull, nenávisťné reči. Nejaké príklady. Charlie Kirk bol proti tomu, aby transrodové, transrodové ženy súťažili v ženských športoch. Častokrát ony sa stali ženami len tým, že prehlásili, ja som žena a dali si sukňu a išli. A on bol proti tomu, lebo tie dievčatá nemali férovú šancu vyhrať. A v americkej akadémii, to sú vážne veci, lebo na základe toho môžete získať štipendium, keď vyhráte. A on bol označený samozrejme, že to sú nenávisťné reči proti týmto transgenderom, a bol proti potratom. Ihneď bol označený, že to sú nenávisťné reči preto, lebo žena má právo na potrat. Ako asi poznáte dobre progresívnu, progresívnu ideológiu. Čiže poznáte aj tú ideológiu, že právo na potrat je až do momentu, keď žena rodí. Tak to bol zase útok, nenávisťná reč proti ľuďom, proti ženám, ktoré ho nemajú, právo na potrat. A najviac sa to pre mňa, alebo iných dotýkalo toho slávneho DEI. A aby som to veľmi stručne vysvetlil, DEI znamená Diversity, Equity, Inclusion, svätá trojica, ako sa tomu hovorí. Podstata je...“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Inklúzia.“

Peter Horák, profesor: „Inklúzia. To ja som zabudol vysvetliť. Inklúzia. Dobre, podstata DEI je v tom, že sa nemá najímať podľa meritú, podľa vašej schopnosti, ale sa má najímať podľa toho, do akej minority patríte, či je daná minorita dosť silne zastúpená v danom odbore. A toto progresívci presadzovali aj, presadzovali aj na univerzitách. Americké univerzity sú momentálne na špici svetového rebríčka. Ak sa nemýlim, medzi prvých 20 univerzít patrí 18 amerických. A vy keď hovoríte, iní povedali, že to sú nenávisťné reči. Takto sa dá urobiť z každého výroku nenávisť. Takže ak ešte raz, ak niekto je za to, aby sa najímalo podľa zásluh, podľa schopností, ostatní ho označia za nenávisťné reči. Súhlasíte s tým?“

Boris Zala, filozof: „Súhlasím. Ale pridám jednu, jednu drobnosť. K tomu teda pridám len takú terminologickú. Za to aj na Slovensku sa veľmi často používa slovo, že hejtoval, pretože my sme to nepoznali. To sa vo verejnom priestore, sa pojem nenávisťné reči, sa nepoužíval. To je prebraté z amerického prostredia a hlavne zo sociálnych sietí, pretože a samozrejme, že to využijú jedna, druhá strana, tretia, štvrtá strana. A dneska všetko, čo je iného názoru, to je jedno, či je to zľava, sprava, zhora, zdola, sa všetko povie, že je to hejtovanie. To je najzabehanejší pojem, možno aj Oxford vydáva každý rok, že najfrekventovanejší pojem. Tak možno hejtovanie je naj...“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Pán docent, bol Kirk, šíril nenávisť? Podľa vás.“

Boris Zala, filozof: „Ja takto neposudzujem vôbec ľudí. Šíril iný názor, povedzme ako mám, ako mám ja. A ja by som upozorňoval, kam jeho názory môžu viesť v realite. To by som na to upozorňoval, ale neoznačoval by som nič nenávisťnými rečami. Ja často to aj svojim kolegom hovorím, že to je taký umelo prebratý pojem a proste človek má bojovať s argumentmi a ukazovať dôsledky, ku ktorým to môže viesť. Ale označovať niečo, že je to nenávisťné alebo hejtové neni mojou, neni mojou pozíciou.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „A tí ľudia, ktorí to označujú, povedzme takých výrokov, že on si to svojimi, tými debatami a tými výstupmi zaslúžil, lebo to aj u nás povedala Hana Fábry, že kto seje vietor, žne búrku. Zaznievalo to opakovane po atentáte na Roberta Fica. Že v tom... Proste, keď sa na niekoho pozeráte, že je fašista, tak ako keby bolo legitímne naňho strieľať. No lebo fašizmus je zlo.“

Boris Zala, filozof: „No ale z tej druhej strany zase, keď je niekto radikálny ľavičiar, tak sa zdá legitímne naňho strieľať.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Ale v tomto prípade.“

Boris Zala, filozof: „Takže, to je z oboch strán.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „V tomto prípade. Myslíte si, že táto klíma bola oprávnená? Alebo čo by ste povedali tým ľuďom, ktorí ho označujú za fašistu a že si to takpovediac zaslúžil? Že sial vietor a zaslúžil si búrku.“

Boris Zala, filozof: „Ale povedal by som úprimne, nezbadal som nikde, že by Kirka niekto označoval za fašistu. Že bol konzervatívec s mnohými názormi, s ktorými sa nedá súhlasiť, napríklad z môjho, z môjho uhlu pohľadu. Skôr ja by som sa sústredil na ten problém podpory zbraní napríklad v americkom prostredí, ja by som tam videl najväčší problém. Ale ja skutočne nie som, nie som ten, ktorý by staval veci tak. Ja som polemik. Ja rád polemizujem, ja rád diskutujem, aj teda s protikladnými názormi a nikdy som polemiku so mnou nebral, že by niekto voči mne vyjadroval nenávisť. Nemám toto slovo ani rád.“

Josef Šupa, katolícky kňaz: „Já bych rád řekl něco, pár myšlenek o tom, co ste říkali, že je proti zbráním. Já nevím kdo to řekl, ale to se mi velice líbilo, že: zbrane nezabíjejí lidi, lidé zabíjejí lidi. A ptá se, že: už ste videli nejakou zbraň, ktorá se šla vyspovedat z toho, že zabila někoho? Videli jse nejakou zbraň, že se spovídala, že někoho zabila? Ne. Ale lidé zabíjejí. Takže ten argument, že zabíjejí zbrane není pro mně, nemá žádnou hodnotu. Pretože člověk, který sa rozhodne, že někoho zabije, použije nejakú zbraň. Ať je to jakákoli, jestli jsou k dispozici, nebo nejsou k dispozici. Tu si vždycky nájde.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Situácia v Amerike otče je predsa len iná, zložitejšia trošku, lebo tam je 380 000 000 zbraní, vlastne neviem, viac ako je Američanov. No. A u nás taká vražda, že by nejaký mladý muž 20 ročný mal takú pušku, s ktorou vie na diaľku niekoho zastreliť nie je celkom bežná. Číže...“

Boris Zala, filozof: „Ani...nie len to, navyše...“

Jaroslav Daniška, moderátor: „A to u nás...“

Boris Zala, filozof: „...hlavný problém sú tie samopaly. Samozrejme, keď mám ja...“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Nemáte pocit, že tam sa dotýkajú tí kritici niečoho, že tých zbraní je priveľa?“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „To by ste musel aplikovat na Švicarsko, kde každý má doma zbraň, nebo na Izrael, kde každý má doma zbraň a podívejte se kolik zabíjejí lidí.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Z nejakého dôvodu tam ten problém nemajú, Švajčiarri.“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „No, ale proč? Pretože to je na myšlení lidí. Protože v Americe je to úplně tak ...já bych to řekl po slovensky , ok? Když Mojžíš videl ten hořící keř, tak se šel zeptat, se podívat co tam je. A ptá sa: kdo ty jseš? A on říká: I am. Teda já jsem. A tady dost často na Slovensku sliším slovo: já su. Já su. To znamená, že si přivlastňuji to co je božské. I am, já su, tak já rozhoduju o všem. Ano? Ten problém není v tom, že člověk někoho zastřelí. Ten problém je v tom, proč to dělá. To je tady, moje rozhodnutí spočívá ne na té zbrani, ale na tom co já chcu. Nebo co já cítím, nebo jaké mám emoce. To je ten obrovský problém. Já nepudu nikoho zastřelit i když budu mít milion zbraní, protože nechcu nikoho zastřelit. Protože nemám nenávisť v sobě.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „No, spýtam sa vás. Amerika teraz po tej vražde veľmi vášnivo diskutuje o tom, do akej miery to súvisí s tým progresivizmom, s tým myslením, s tou ideológiou progresivizmu. My sme tú debatu absolvovali po atentáte na Roberta Fica. Čo si myslíte, aká je spojitosť medzi tou ideológiou progresivizmu, ktorá často vidí v tom oponentovi niekoho, kto šíri nenávisť a je fašista a vraždením?“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Ja myslím, že je to trošičku hloubiejc, pretože mám takový dojem, to bych řekl tady panu poslanci, vy jste říkal, že to nezáleží na tom, že lidé chodí do kostela, ale proč tam chodí.“

A zajímavé na tom je to, že těch 20, těch 16% co tam chodí, tam chodí protože jsou z přesvědčení, že to má smysl a dává jim to nějakou, smysl jejich života. Odpovídá to na jejich základní otázky. To nejsou lidé, kteří chodí do kostele proto, že se to předpisuje, to jsou lidé, který tam chtějí chodit, protože našli smysl života a proč jsem tady, ok? No a právě to je ten velký problém. V Americe lidé úplně stratili orientaci, co má hodnoty, co je důležité. No a potom, když přestanu mít hodnoty, tak začnu jednat podľa emocí. No a potom ty emoce jsou, já nenávidím, já dělám toto, já dělám tamto a potom používám všechno možné, co je k dispozici, abych ty moje emoce nějakým způsobem na ně reagoval. A bohužel lidé, ktorí nemají hodnoty tak jednají podle emocí. Já jsem to viděl nejm kolikrát. To myslím máme všichni zkušenost, huije (nezrozumitelne). Tak já sem se díval, to bylo to na České televizi, nebo na nějaké, že nějaký chlapec, který se díval, z bohaté rodiny americké, byl v Londýne na návštěvě a šli se tam podívat na ty vojáky, který tam hlídaj tu královnu, s těma čepicemi a tak dál. A ten chlapec byl takový, že vzal vodu a postříkal toho vojáka a vyplazil na něho jazyk. Dvanáctiletý chlapec. No. Protože to chtěl udělat. Lidé jednají podle emocí a ne podle toho jaké mají hodnoty. A to se mě právě líbilo. Já jsem nikdy o tom Charlie Kirk nic nevěděl, ale líbí se mi na něm to, že on pomáhá lidem, aby objevili hodnoty. Aby nejednali podle emocí, ale podle hodnot. Těch základných hodnot, které každý člověk má mít.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Elon Musk napísal po tej vražde, že ľavica, mysliac liberálov amerických, je stranou, ktorá vraždí. Čo si o tom myslíte?“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: *Tak to je také generalizované něco, to bych nikoho tak do toho, to bych s tím nesouhlasil. Protože strana nevráždí. To jsou tam lidé, ktorí možná vraždí, to neznamená že všichni chtějí vraždit, že jo? To bych s tím nesouhlasil.*

Jaroslav Daniška, moderátor: „Aký je súvis medzi, nech dokončíme to kolečko, medzi ideológiou progresivizmu a tým násilím, tým politickým násilím, tým strieľaním na oponentov. Minulý rok boli dva pokusy, teda jeden o milimeter, druhý zastavený predtým, než došlo k streľbe, ale bol teda pokus o atentát na Donalda Trumpa. Tých prípadov je viac, sú aj opačné prípady. Strieľa sa aj na demokratických politikov, ale v prípade tých republikánov ide o také prominentnejšie osobnosti. Aký je súvis medzi ideológiou a vraždením?“

Peter Horák, profesor matematiky: „Toto je otázka, ako aj vy pán plukovník, vravel, že je ťažko spájať tieto dve veci. Jednoznačne. Rozhodne, čo sa týka univerzitného prostredia, progresívci tam nedoniesli diskusiu. Áno, máš možnosť mať svoj názor. Alebo máš svoj názor, ale iba dovtedy, pokiaľ súhlasíš s nami. Pokiaľ ten názor nie je totožný s našim názorom, tak si „hate spech“ alebo „hejty“. Ale ja sa troška, dobre tak odcitujem jedného profesora z Harvardu. Harvard, len pre úplnosť, je číslo jedna vo svete ako univerzita hodnotená a ich fakulta, fakulta práva. Fakulta, ako sa povie po slovensky?“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Právnická fakulta.“

Peter Horák, profesor: „Právnická fakulta je hodnotená ako najlepšia na svete. A teraz profesor Laurence Tribe päť dní po atentáte.. Desiateho. Ani nie. Desiateho, bol atentát, dvanásteho len sa zistilo, kto ho urobil a on už štrnásteho povedal, ešte zopakujem, to bol profesor, mal 52 rokov, tam bol prof. A navyše mal špeciálnu profesúru „distinguished profesor“. To znamená, že z tých profesorov bol ešte vyhodnotený vyššie. Dva dni po tom, čo sa vedelo konečne meno, kto to urobil, prehlásil, aby som nekecal, citujem: „Kirkov údajný atentátnik sa zdá byť ultra MAGA. Ultra MAGA je ultra zástanca Trumpa. Čo narušilo pokus republikánov zvaliť vinu za túto tragédiu na liberálov. Ešte raz opakujem, netušil, nemohol tušiť ešte o Kirkovi. Dodneska nevieme, kto to bol, čo všetko bolo za tým, ale on už dva dni po tom, keď sa vedelo meno, prehlásil, to je akcia ultra Trumpových, ultra Trumpových podporovateľov, ktorí chcú hodiť vinu na liberálov. To nepovedal radový človek. To povedal v akadémii.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „O čom to vypovedá?“

Peter Horák, profesor: „No že, absolútny progresívec, pre mňa.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Ale čo to znamená? Lebo to je vlastne škandalózný výrok.“

Peter Horák, profesor: „To vypovedá. Teraz nechcem, nechcem zovšeobecňovať. Ale keď takýto výrok povie profesor, vážený, z Právnickej fakulty, tak vypovedá to, ako príklad len, ako vyučujú dneska študentov na tej právnickej fakulte. Ako on učil študentov na tej fakulte. A teraz dobre, naťahovali sme sa, jedny obviňujú druhého. Ty máš nenávistné reči, ty máš nenávistné reči. Charlie Kirk nikdy nepovzbudzoval k násiliu. A ja len teraz si dovoľím jeden príklad, ale myslím výrazný príklad. A pán, vy ste pre mňa pán plukovník. Pán plukovník ho dobre pozná, Cory Booker, to je jeden z výrazných členov senátu za Demokratickú stranu, jedna z hlavných osobností. A počas tohto leta, keď demokrati boli, nevedeli sa nájsť. A nevedia sa nájsť dodneska. Nevedia si nájsť svoj program. Na senátnej pôde, nie v nejakej diskusii vedľa na ulici. Na senátnej pôde povedal, zase citujem, vedec. Povedal: „demokrati sa potrebujú zobudiť a bojovať proti republikánom. Na každom kroku, každý deň a všetkými možnými spôsobmi.“ Ja prepáčte, ale ja to beriem za tak vážny výrok. Člen Senátu, povie, ani nie profesor na univerzite, člen Senátu povie. Proti Republikánom treba bojovať na každom kroku, každý deň a každým možným spôsobom. Tak toto, za tým Charlie Kirk určite. Z toho Charlieho Kirka sa určite nedá obviňiť. On nikdy nehlásil násilie.“

Boris Zala, filozof: „Pekne je vidieť na tom, na tom, ako si vyberiete, precízne, síce citujete, ale precízne si vyberiete z tých výrokov tie, ktoré sa hodia. Ja by som mohol kludne povedať...“

Peter Horák, profesor: „Povedzte...“

Boris Zala, filozof: „Však aj poviem. Bolo pár hodín po tom a netušilo sa o tom, kto je kto je vrah a už vôbec nie o nejakom pozadí alebo ideológii, alebo názoroch toho vraha. Inak pochybujem veľmi o tom, akú má ideológiu 22 ročný chlapec. Ale dobre. Donald Trump, prezident Spojených štátov amerických, okamžite povedal, že to bol útok radikálnej ľavice a že urobí všetko preto, aby radikálna ľavica v Amerike nemala miesto. No tak ja si takisto môžem interpretovať ten výrok týmto spôsobom. A takýchto výrokov si nájdem 20, keby som si ich chcel zaznamenať. Počúval som debaty medzi republikánmi, medzi napríklad strategiami republikánskymi a strategiami demokratickými a môžem vybrať výroky, kde práve demokrati hovorili o tom, že je treba opačne, nezneužívať túto situáciu a vytvárať skôr priateľské argumentatívne vzťahy. A republikáni boli radikálni v tých vyjadreniach. Tých výrokov môžem nájsť desiatky, ale ja by som sa, ja by som sa ešte chcel vrátiť aj, keď sme pri vedeckej stránke veci, ja som si vybrala aj nejakú štatistiku zo serióznych štatistických údajov zo Spojených štátov amerických a v rokoch 2014 až 2024, 76 % všetkých násilných trestných činov, ktoré mali politický charakter, boli realizované extrémnou pravcou. Ja to volám extrémna pravica, lebo slovo progresivizmus napríklad, ktoré vy používate, v Európe je niečo, čo je nám cudzie. My poznáme liberálov, kresťanských demokratov, sociálnych demokratov a občas zelených. Pojem progresivizmu je zase pojem, ktorý bol prinesený zo Spojených štátov amerických a zavádza nám tu v Európe niečo, čo je nám v tom spektre politickom relatívne, relatívne cudzie. Keď som ešte pri tej štatistike, tak aby som k tým 76 % pridal. 19 % boli plus, 19 % boli islamisti. Predovšetkým islamisti boli na druhom mieste a

tí, ktorí boli nejakou motivovaní nejakou formou ľavice, ale väčšina to bolo pravdepodobne z antifa tvorili 3 %, zo všetkých násilných politicky motivovaných trestných činov. Tak isto by som si celkom kludne mohol vybrať, aký bol útok nedávno, nedávno na demokratických senátorov, priamy fyzický. Fyzický útok, ktorý končil ťažkými zraneniami. Čiže za to som na začiatku hneď upozorňoval, že pozerať sa na to skutočne z dvoch strán a nie okamžite to využívať v prospech môjho svetonázoru. No je to zbytočné takúto situáciu takto postaviť. To je takisto, aj keď zoberieme atentát na nášho premiéra. No veď ten pán, ten pán, ktorý naňho strieľal, a to už je starší pán, keď sa pozriete na jeho históriu. No to je domotaný pán, ktorý bol každých päť rokov niekde inde. Od ľavice, cez krajnú pravicu, k liberálom a potom sa osobne proti premiérovi bol, bol zameraný. A mohol by som teraz z toho vytiahnuť to, čo je v prospech môjho svetonázoru. Ale načo? To nič nerieši. My potrebujeme riešiť práve tú otázku. Teda

keď sme v Spojených štátoch amerických s tými zbraňami. A tu nesúhlasím s pánom s pánom kolegom. Je pravda, že emócie sú v tomto najhoršom vodítkom, ale keď ja tú zbraň nemám pri ruke, tak tú moju emóciu nemôžem použiť takým masívnym a vražedným spôsobom. To, zbrane v Spojených štátoch amerických sú svetová anomália. A to by som mohol hovoriť o ďalších dôsledkoch, že zbraňami sa môžu ľudia začať grupovať, vytvárať si násilné skupiny, ktoré sú ozbrojené a vyzbrojené, ktoré si môžu brať moc do svojich vlastných rúk a začať tvrdiť, že my ideme zaviesť poriadok. Ale bude to ich poriadok. Ako si oni ten poriadok predstavujú. Už to nebude poriadok zákona, ale tých, ktorí majú tú zbraň v ruke. A toto je tá hrozba. A teda, keď sme pri tej, pri tej polohe a ja teraz z európsky skúsenosti vychádzam, nie z amerických. Toto boli vždy prvé náznaky toho, čo sme neskôr začali nazývať fašizmom. Alebo teda, čo sa podľa talianskeho hnutia začalo nazývať fašizmom, že sa začali organizovať isté ozbrojené skupiny, ktoré povedali, ale inak, mali sme to aj my na Slovensku, keď pán Kotleba chcel organizovať skupiny, ktoré mali robiť poriadok vo vlaku. Pretože sa im nepáčilo, ako vo vlaku to existuje. A teraz to je niečo, čo má mať v rukách štát a nie niekto sa rozhodnúť, že áno, ja budem teraz ten, ktorý začne robiť poriadok, lebo začne robiť poriadok podľa svojich predstáv, podľa svojich pravidiel a podľa svojich metód. A toto je to nebezpečenstvo, ktoré vie zničiť aj demokraciu a slobodu. A ja plne súhlasím s tým, že na univerzitách treba bojovať za slobodu a ak si uzurpoval len jedna časť, tak treba zápasiť za to, aby tam bola skutočne tá sloboda. Ale nemôžem to robiť násilným spôsobom, kde grupujem ľudí, ktorí sami dostanú do polohy, že sú ozbrojení a začnú ozbrojeným nátlakom vnucovať svoju mienku. Toto je problém.“

Peter Horák, profesor: „Prepáčte.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Ja len jednu vetu, že váš bývalý asistent Michal Šimečka by, by sa mu nepáčilo, keby počul, že progresivizmus je u nás cudzie slovo. Ale mne sa to páčilo. Ale pán plukovní, nech sa páči. Ale pán plukovník, nech sa páči.“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Je mnoho argumentú proti tomu čo tady pán poslanec říkal, ohladně tých statistik, ale když se podíváme co jste říkal vy a co ste říkal on, tak to ukazuje kde stojí americká společnost. Tam absolutně není dohoda o nejakých hodnotách, které máme všichni společné a potom budem argumentovat, co by sme mali udělat tam, nebo tam. Tam absolutně, to ta společnost je tak radikálně rozdělená a myslím, že právě v tom ten Charles Kirk dělal velmi dobrou práci, protože on vyzýval k argumentům, aby sme měli nejaké společné hodnoty, aby sme se potom mohli rozhodovat, kterým směrem chceme jít. A ne že ty si ten a ty si tamten. To ukazuje tu, jak ten váš názor, alebo váš názor ukazuje přesně jak je Amerika totálně rozdělená. Tam není a ten národ nemůže přežít v takové situaci. Když je to tak, jako rodina že je rozdělena, tak tam bude rozvod. Národ, který je tak strašně rozdělený a právě proto myslím že, já jsem o tom Kirkovi nic nevěděl. Ale myslím, že to co on dělal bylo velmi velmi důležité a velmi prospěšné pro Ameriku, hlavne pro ty mladé lidi, kteří jsou budoucnost Ameriky. Aby se dohodli na nejakých společných hodnotách. A potom kterým směrem chceme jít. Chceme jít buď tímto, nebo tímto. Ale máme nejaké společné hodnoty, na kterých souhlasíme.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Otče, keď bol zavraždený Kirk, tak niektorí, niektorí z tých pozorovateľov hovorili, že toto už sú prvky občianskej vojny v Amerike. Čo si o tom myslíte?“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Nemyslím. Ja myslím, že tá reakce, která byla, byla většina, väčší podíl té reakce byl pozitivní, v tom smyslu že musíme sa polepšiť, musíme něco zmeniť. A ne negativně, musíme začať válčiť.“

Peter Horák, profesor: „Nadviažem na vás. Čo mne sa nepáčilo, bolo, áno, odsudzujem, politici, každý do jedného, zľava, sprava. Odsudzujem tento násilný čin. Tak sa nemajú riešiť problémy. To bol prvý deň, druhý deň bolo. Odsudzujem tento čin, ale on bol taký, šíril nenávisťné reči. Tie už začalo ospravedlniť, zdôvodňovanie, zdôvodňovanie, prečo sa mu to stalo. Ono je úplne niečo iné, keď poviete, áno, Kirk bol taký, mal názory, potraty, toto, toto. Ale v každom prípade, také veci sa majú riešiť diskusiou a nie strelbou. Ale vy keď vymení, vymeníte poradie týchto dvoch argumentov, to sa dostáva

úplne do inej polohy. Vy povieťe áno, ja odsudzujem. Ale ako dobre známe, všetko to, čo povieťe pred ale je nezaujímavé, ale dávate dôraz na to. Čiže tá rétorika, že poďme a sme to odsúdili. Lavica to odsúdila. Určite aj vy sledujete noviny, americká, americkú tlač a vidíte, ako sa už teraz k tomu vyjadrujú, už sa hľadajú aj v slovenských novinách, už sa hľadajú dôvody, prečo on sa to stalo, lebo v podstate na konci, bol si v istom zmysle na vine. Aj židia si boli na vine, čo sa im stalo.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Čo hovoríte na ten argument, že to násilie, politické násilie v Amerike je výrazne pravicového pôvodu, čo hovorí pán Boris Zala.“

Peter Horák, profesor: „Nepoznám túto štatistiku a veľmi rád by som. Nepoznám túto štatistiku. Veľmi rád by som vedel, kto ju robil. Čo boli otázky? No. Pán Zala, môžete sa usmievať, nech sa to páči.“

Boris Zala, filozof: „Aj sa usmievam.“

Peter Horák, profesor: „Ale vy sa usmievajte ironickým spôsobom. Ale tak vidíte. Ja...“

Boris Zala, filozof: „Mám na to právo, môžem.“

Peter Horák, profesor: „Ja ako demokrat, ústava vám to zaručuje. Ja o tejto štatistike neviem. Keby taká štatistika bola nejak široko známa, tak ju omieľajú dennodenne.“

Boris Zala, filozof: „Pošlem vám mailom, keď mi dáte mail.“

Peter Horák, profesor: „Výborne. Môj email aj ľahko nájdete na internete. Ale pošlem. Túto štatistiku by sme počúvali denne a denne z Demokratickej strany. Ja som ju nepočul ani raz.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Plukovník Amerického letectva sa hlási.“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Jeden moudrý člověk, ja nevím jak se jmenuje, povídal. Statistiky jsou na to, aby se s nima lhalo. Kterákoliv statistika...“

Boris Zala, filozof: „Takto sa dá znemožniť všetko. Takto sa dá znemožniť všetko.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Chcem sa spýtať ešte na jednu vec, ktorá sa týka tej Kirkovej generácie a je zaujímavá aj pre nás. Aj keď tiež to u nás, nie je to taká centrálna téma. A to je, to je vlastne téma, ktorá vyplynula počas teraz posledných hodín, dnes a včera. Jediný zahraničný politik, ktorý sa otvorene, ako keby vyjadril k tej vražde, bol Izraelský premiér Netanjahu, ktorý ju veľmi odsúdil a prihlásil sa ku Kirkovi. V Amerike to vyvolalo teda rôznu vlnu reakcií. A taký spor o tú izraelskú tému. Kirk sám bol veľmi proizraelský, veľmi, veľmi proizraelský. V poslednej dobe ale začal trochu meniť názory. Odsúdil napríklad americké bombardovanie Iránu a v ďalších veciach bol kritický k Netanjahuovi a pozýval si na svoje podujatia ľudí, ktorí kritizovali Izrael. No to, čo ma zaujíma, je také napätie medzi ním a jeho generáciou, lebo mladí ľudia na univerzitách do tridsať rokov sú v Amerike asi najtvrdší kritici izraelskej politiky. Kirk taký nebol dlhodobo. O čom tento spor vypovedá? Bol v tom, taký ten zápas o tú jeho interpretáciu? Čo to podľa vás hovorí, teraz o tom stave tej Ameriky, tá téma Izraela?“

Peter Horák, profesor: „Neviem, či môžem súhlasiť s tým, že mladí ľudia na amerických univerzitách, ale nemám žiadnu štatistiku. Či môžem s tým súhlasiť, že väčšinou sú na strane.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Že kritizujú, kritizujú, kritizujú Izrael. Tak som to.“

Peter Horák, profesor: „Kritizujú Izrael. A kričia pritom Palestína from do river to the sea.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „To už nekričia všetci, ale...“

Peter Horák, profesor: „Dokonca párkrát sa ozvalo aj smrť židom. Len, my vidíme tu kričiacu časť. Len tí, čo vyjdú tam, veľa ľudí z tých, čo sú na kampusoch v protestoch, ani nie sú z univerzity. Čiže áno, časť univerzitných študentov určite je proti izraelská, ale nie som si istý, povedal by som, som si dosť istý, že to nereprezentuje väčšinu. Ale nemám štatistiku na to.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Nech nechcete, hej? Reagovať na to.“

Boris Zala, filozof: „Ja som v amerických univerzitách v tom pomere síl, aký je a presne to môže byť, lebo niekto niečo vyjadruje veľmi, veľmi transparentne a niekto zase má svoj názor a nevyjadruje ho na verejnosti. Čiže neviem ten pomer z tohoto pohľadu. Ale tiež je za tým skrytý ten zápas, to rozdelenie spoločnosti, ktoré kolega spomínal aj v tom Netanjahuovi. No tam je ten problém, zase to je národno konzervatívne rozmyšľanie na jednej strane a na druhej je teda to, čo ja by som povedzme, povedzme nazval občianskoprávne alebo liberálne, alebo kolega by to nazval progresivistické. Teda v tom americkom poňatí tohoto celého. A samozrejme, že tá vojna Izraelu, Izraelu a Hamasu je niečo, čo nás vŕhne do aj takejto interpretácie. Pretože poviem názor svoj. Ja som bol vždy radikálny odporca Hamasu a patril som v europarlamente medzi tých, ktorí Hamas presadili do zoznamu teroristických organizácií. Ale na druhej strane, a samozrejme podporujem jednoznačne, aby Hamas bol porazený. A to sa nedá inak ako izraelskou armádou. Ale na druhej strane vôbec nesúhlasím s metódami a postupmi, ktoré sa v Gaze uplatňujú, pretože sú skutočne dehumanizačné. A počúvam poslancov Knesetu - izraelského parlamentu, kde sa presne vyskytujú typy ľudí, ktorí povedia, no všetci Palestínci sú vinní. Ženy, deti aj Hamas. Všetci sú vinní a všetci si potom zaslúžia samozrejme smrť. Čiže tá dehumanizácia, ktorá vychádza a vychádza paradoxne od ultraortodoxných náboženských fanatikov, ktorí majú taký pohľad, že Zem, ktorá je popísaná v biblickom, v biblii je Zem, ktorá je svätá a patrí jedine Izraelom. A to proste je niečo, čo je neakceptovateľné, lebo to je náboženský fanatizmus, ktorý nerieši reálne humánne otázky, o ktoré sa jedná. A čo ma najviac na tom znepokojuje. Ja si myslím, že Hamas skutočne treba poraziť, ale na to musí izraelská vláda ukázať, čo chce urobiť deň po porážke. Ako, ako vybudovať, či chce štát, či tam chce nejakú správu izraelskú.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Nechcem, aby sme o Gaze teraz...“

Boris Zala, filozof: „No len hovorím príklad, ale to je presne tá istá debata, ktorá rozdeľuje ľudí aj v Izraeli. Presne tak, ako tých Američanov na dve nespojité, nespojité časti. A nemyslíme si mi, že keď teda kritizujeme izraelskú vládu, že sme antisemiti, pretože polovička Izraela ju kritizuje.“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Já bych k tomu chtěl jen něco přidat. Když se podíváte na to co se stalo, tak Hamas napadli Izrael, držali rukojmí a tak dále. Prakticky celá společnost byla...musíme je dostat zpátky. Tečka už jsou rozdelení: my to nechceme aby se to dostávalo tímto způsobem, alnebo tímto způsobem. Pro mně to ukazuje jenom na to radikální rozdělení hodnot, které existuje nejenom v Americe, ale prakticky v celé společnosti. My se nemůžeme shodnout jaký ten progres je. Ze začátku to podporovali, musíme porazit Hamas a teďka dejte nám zpátky rukojmí ať se stane cokoliv. Jak to progresivně potom z těch základných hodnot, které by měli trvat, jak se to zužuje, zužuje, zužuje a nakonec to zbude. Utilitarizmus, normální utilitarizmus to zbívá. Protože nemáme nějaké společné hodnoty které nám dovolí, abychom se dohodli na nějakém pořádném způsobu jak něco dosáhnout.“

Boris Zala, filozof: „No...“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „To je katastrofa, už je to po celým světe.“

Boris Zala, filozof: „Je to tak...“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Izrael, tam protestujú proti Netaniahuovi.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Posledná otázka. Ak vetu k Izraelu. Tak posledná otázka. Tak na pol minúty pre každého. Jedna z najzaujímavejších vecí, ktorú som čítal po tej, po tej vražde, bola od amerického takého intelektuála, filozofa, on sa volá Reno, Rusty Reno, šéfredaktor First things časopisu, takého náboženského, amerického, zaujímavého, ktorý povedal, že k takýmto vraždám podľa neho v amerických dejinách dochádza vtedy, keď sa končí epocha, a nejaké obdobie, nejaká éra a predstavitelia toho starého konsenzu sa uchylujú k radikálnym činom. Prirovnal to k vražde, atentáte, atentátu na Martina Luthera Kinga, napríklad. Že ten starý poriadok sa búri, lebo došlo k zmene. Myslíte si, že tá vražda vypovedá o tom, že dochádza k zmene, že ten progresivizmus americký dostal, tie hodnoty, ktoré ten Kirk polemicky s nimi polemizoval, dostal, že už je v úpadku? Že končí?“

Peter Horák, profesor: „Áno. Ja začnem citátom pána Šimečku.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Ale máme dve minúty, čiže krátkym citátom.“

Peter Horák, profesor: „Citát je krátky. Pán Šimečka, otec predsedu strany: „Je pravda, že americké voľby boli porážkou liberálnych a progresívnych myšlienok.“ To máme od progresívca. A americká spoločnosť, to bolo najlepšie vidno na prezidentských voľbách. Odmietla progresivizmus. Najvyšší súd už prikázal univerzitám, že nesmú brať študentov, vyberať študentov na vysoké školy podľa toho, z akej sú minority, ale podľa zásluh. A progresivizmus. Mal by som dlhší argument, ale máme málo času. Progresivizmus bude ešte dožívať na univerzitách, lebo slonovinová veža, neni úplne spätá so životom, ale podľa mňa, keď progresivizmus upadne, odíde. Podstatne sa zmenší polarizácia v Amerike. Podľa mňa začala tým a tým to aj skončím.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Boris Zala.“

Boris Zala, filozof: „No ja by som na toho pána Rena reagoval takto, ja si pamätám ten jeho, jeho článok, ktorý on končí tromi hodnotami, ktoré presadzuje. To je viera, rodina a zástava. Má to tak metaforicky tam vyjadrené. S čím nemusím vôbec polemizovať, pretože otázka je úplne iná. Aká viera? A aký je obsah tej viery? Aká rodina? Pre koho rodina? A kto ju konštruuje, ako má rodina vyzerat? A zástava? To je presne to najnebezpečnejšie, čo môže byť. Pretože aj u nás, to aj v Európe je. Často začína delenie, my sme ten pravý národ a všetci tí ostatní sú neni ten pravý národ. Tí progresívci patria rovnako do toho národa. Nemožno ich vylučovať, lebo v tom prípade sme skutočne na hrane fašizmu. Pretože budem likvidovať isté skupiny, ktoré nezapadajú do môjho pojmu národa. To neexistuje. Národ je skutočne to, čo patrí aj pre Slovensko to patrí a nie ešte len poslednú vetu poviem. To je klasická formula, že všetci tí, ktorí nemajú taký istý názor na národ ako ja, sú zahraniční agenti. Toto je to najnebezpečnejšie, čo nám tu hrozí.“

Peter Horák, profesor: „Nikto progresívcov nevylučuje z národa, ale ich ideológia stratí silu. Ich ideológiou prestanú...“

Boris Zala, filozof: „Ale to je objektívny zápas, ktorý musí prebiehať. Čo keď získajú silu a vyhrajú.“

Peter Horák, profesor: „Ale prosím vás, vy ste otočil moje slová. Ja som nikdy nevravel, že progresívcov treba vylúčiť z národa. Oni sami sa rozplynú, lebo ich ideológia stratí podporu.“

Boris Zala, filozof: „No a keď ju nestratí?“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Skúste jednou vetou.“

Jozef Šupa, katolícky kňaz: „Trošičku z histórie Ameriky. Amerika byla založena na hodnotách, které má Křesťanství. Křesťanství basic, vybudovalo tu spoločnosť a ty jejích hodnoty, ktoré byly po dlouhá léta. To Křesťanství upadlo a já vidím, co ste říkal, ja s tím souhlasím, že se to začíná pomaličku měnit, nebo lidé, když se podíváte, páchají sebevraždy. Lidé, kteří jsou na vrcholu spáchají sebevraždy, stratili

smysl v čem je hodnota života. Právě teďka to trošičku vidím, náznak toho, že začínají lidé, začínají uvědomovat proč jsem tady a na co jsem tady, jaký mám důvod abych žil. A myslím že pomalu, pomalu se začíná měnit zpátky, jak lidé začínají chodit do kostela, to je víra, ne jenom chodení do kostela. Tak ty hodnoty za začnou znovu stávat hodnotami Ameriky. Bude to dlouho trvat, ale je to jako revoluce, jako když Kristus Pán zemřel a potom se to teprve začalo rozšiřovat křesťanství. No já myslím, že je to samé.“

Jaroslav Daniška, moderátor: „Páni, ďakujem vám za dnešnú debatu.“

Boris Zala, filozof: „Všetko dobré.“

Peter Horák, profesor: „Ďakujem za pozvanie.“

- 22:56:58 – záverečné titulky
- 22:57:22 – grafický predel s označením programovej služby Dvojka
- 22:57:28 – upútavka na programy
- 22:58:17 – grafický predel s označením programovej služby Dvojka
- 22:58:24 – Dokument - Biskup Michal Buzalka
- 22:59:59 – Koniec záznamu